

SLOVENSKA BČELA.

Izdana 15. septembra 1851.

Pevec na grobu ljube.

Noč je tiha. Luna bléda
Pride na nebá obzor,
I leskečih zvézdic čéda
Kinča nam nebeški dvor.

Iz zelenih gajev mili
Glasi slavčekov doné,
Skor da merive bi zbudili,
Kí u černej zemlji spé.

Na okrajni pevc jezera
Sinja žalosten stoji,
V globočino se ozera,
Ne premakne skor oči.

Ne raduje zvézda mila
Ga, ne pšsem slavčeka,
Zemlja ne, ki ga rodila,
Proč veselje je serca.

»Děva krasna, děva blaga
»K tebi serce hrepeni,
»Ti si meni bila draga,
»Za te se okó solzi.

»Zdaj pa meni si uzeta
»Kje b' te vidil saj mertvó? —
»Naj mi raje svét obeta —
»S taboj hočem, le s tabó! —

»Bog! ti moreš me zdrobiti
»Rěvnega človeka v prah!
»Móreš pa branit ljubiti?
»Zna ljubězen kakí strah?

»Naj med gromom i potresom
»Smert gotova mi grozi,
»Naj odpade luč nebesom,
»Naj se svét u prah zdrobi;

»Naj odpró se strašna žrela,
»Naj peklo se stavi v brán,
»Naj me straš'jo gadov žela,
»Ljuba! zmir ti bom udán.«

Tak zdihaval pšv'c je milo
Na okrajni jezera,
Ni odgovora mu bilo
Iz jezera sinjega.

Čitre lépe zdaj poprime
I v čolniček se spusti,
Ter od kraja preč odrine,
I čez jezero hiti.

Varno nese ladja mala
Pevca čez šumeči val,
Kjer počiva děva zala,
Križček nizek tam je stal.

Verba sěncó grobu děla,
Rožice cvetó okrog,
Tulipana, lilja běla
Rasele na koncu nog.

Žalosti ne móre skriti,
V pšsmicah izjoka se,
Hoče ljubo prebuditi,
Strune vdarja, peti čno.

Ribe pridejo z globine
Glase pšvca sladke čút,
Zvézde gledajo z višine,
I leše starga grada sut.

Slavček jenja v logu peti,
Več studenček ne žverči,
Jenja slap u dol grometi,
Ko se pšvec oglasi.

Vsa narava njega čuje,
Glasi kamne oživé,
Svèt veselni se raduje:
Ljube vendar ne zbudé.

Na koleni pevec pade,
Ko potok solzé tekó,
Mu močijo lica mlade,
Ki v nedolžnosti cvétó,

Strune hoče prebirati,
Al — oterpnejo roké.
Glasov več ne mòre dati,
Jenja biti mu sercé.

Citre v roci zmir deržati,
Ter u jamo gledati,
Tu zaklel se je klečati,
Da v pepel se spremèni.

Mladoljub.

G o s l à r.

(Konec.)

Jeden dan je spet minul. Sonce je zapadlo, noč se približava, da zagnerne s svojim plajšem že vtudjena bitja. Jaz stojim že pri oknu. Zopet vdarjajo zlatni zvuki slepcevih gosel na moje uho, v njegovem glasu sim spoznal spet sinočno pèsem. Dèlj ko jo poslušam, čudniša se mi dozdeva, kakor da bi se v njej glas ojstrega sodnika odzival, kakor da bi iz ust goslarja trobila tromba pravičnosti nadzemaljske, neko bitje strašno, ki ga nisem v stanu razumiti. — Pèsem poslušajo graničarji i graničarke s posebno pazljivostjo.

Nisim mogel željo pregoreti, da se soznanim ali saj porazgovorim s goslarjem. Pridem na most, se pridružim trumi poslušavcev, in ko so se taisti razšli, pobaram starca, ali bi ne hotel s menoj iti.

— Kdo je te človek, ki s menoj govori; zavpraša svojega vodnika, prej da mi odgovori.

»To je jeden gospod.

»Ali ga poznaš?

»Ne poznam ga.

»Kaj hoče od mene?

»Teга ne vèm.

Hotel bi vas seboj, da čašico vina izpijeva, odgovorim

»Ako ste vi gospod in želite s menoj vina piti, tako gotovo niste iz naših krajev. Zakaj pri nas ne mara gospoda za naše pèsme, ja še clo iztrebila bi nas, da bi le zamogla. Ona se sramuje naših pèsem poslušati, pa da ni prostih ljudi, ki so blagega serca, bi mi siromaci od glada pomerli, in naše gosli bi se na klinu posušile.«

»Meni se vaša pesem dopade, pojte s menoj. Pri meni najdete pipo duhana, in zraven še čašo vina.«

»Kaj bo vam na to druga gospoda rekla; ona bo vas osmehovala.«

»Meni je to vse jedno, da le vi s menoj greste. Une dni sim vas slišal pevati, kako se je v Ravanici cerkva zidala; zato bi vas rad nekej poprašal.«

»Poznate li gospoda Vuka?«

»Poznani ga iz njegovih knjig, kakor tudi po obličju.«

»Oni jedini gospod se ni sramoval, s goslarjem govoriti. Večidel je čele dneve pri meni sedel, jaz sim pèsme prepeval, on jih je pa zapisoval. Kakor se hitro nove pesmi naučim, berž pojiščem g. Vuka, da mu jo zapojem.«

»Kakor se vaše pèsmi g. Vuku dopadejo, tako tudi meni dopadajo. Kedaj me hočete obiskati?« — »Ako je vam prav o sejmu.« — »Ali bi ne mogli prej priti?« — »Kar o sejmu dobiste, hočem vam po dvojno plačati.« — »Dragi moj gospod! temu nič ne dé, če mi ravno dvakrat toliko plačate; zakaj tako me le vi sami slišite, in o sejmih me poslušate tisuč in tisuč ljudi.«

Te odgovor me opomni zlate dobe helenske poezije, ko je pèsniku veče plačilo bilo, ako so ga pri olimpijskih igrah mnogo tisuče poslušale, kakor da bi mu kdo bog ve koliko zlata ali srebra podaril. V obče, ako začnemo natanjčno preiskovati življenje južnih Slavenov, ki ob desnem brègu Donave prebivajo, to môremo opaziti, da so njih notrajni život, izvornost njihovih idej, kakor tudi obiçaji in izrazi njih zvonajnega života v velikej srodnosti s životom starih Gerkov, ali da bolj rečem: iz tih zgodovinskih premis smo natanjčno prepriçani, da se je duh Gerkov že v starih èasih v slavenski narod presadil, in da se še dan današnji u njihovem naèinu mišljenja in u svakej duševnej prikazni odziva. Rapsodična-epièna poezija južnih Slavjanov, ki se u njih preliva skoz usta slèpih goslarjev in drugih potojoèih ljudskih pevcev je baščina od starih Gerkov, ki so prvi pokazali primèr, kako se dogodivščina naroda skoz usta naroda iz kolena do kolena predava. To našemu tverdenju ni nasproti, da se tudi med južnimi Rusi podobna rapsodièno-epièna poezija najde; zakaj živelj slavjanstva se ni samo u sadašnjejer Gerškej, temoè tudi na brègovih èeruega morja s duhom starih Gerkov stekal. —

Vernem se spet k svojemu goslarju. Rojen u Krajini ni nikdar gledal svitlobe dneva, zakaj njegove zenice so mu od poroda zaperte. Njegov stric in brat, njegova deda, vsi so se slèpi rodili; njih delo je petje uz javorove gosli. Do smerti deda je bil Mirko — tako se klièhe goslar — še dète in se je mnogo pèsem od rajncega nauèil. Dalej ga je stric izredil, ki je u 56. letu svoj tragièki život kot vmorivec na morišèu doveršil. Da se ta žalostna povèst ložej razumi, je trèba opomènuti, da so v Krajini kraji, kjer se gotov penez za veliko èudo ma. Zareš se najdejo tudi mesta, kjer stanovnici dobro živè, p. v banatskejer in slavonskejer granici, ker se tam njihovo blagostanje na rodovitnost zemlje opira. Pa poleg vse rodovitnosti zemlje vlada tudi tukaj bèda in siromaštvo, èemur je pa naj bolj krivo vojniško uredjenje Krajine uzrok. Nobenemu Krajišniku ni dovoljeno sina dati h kakemu rokodèlstvu, ako to vojništva poglavarstvo ne dopusti. On si ne môre domà nič pridèlati kakor kak kosèek prosenice, pa èe bi tudi kej pridèlal, to mora dati za oblèko, pohištvo, orodje in druge domaèe potrebe, tako da nikdar še krajcarja ne vidi. Ako tako rèvno Krajišnik že v doljnih stranih živi, koliko rèvniše mora še životariti v zgornih predèlih, kjer se bogastvo prirode samo u golih peèinah in plešivih stènah oèituje ali kaže; — tudi doseže bèda in siromaštvo najvišje stopnje. Krajišnik je dolžnik èelega svèta, on mora dajati v cesarsko denarnico, sosedu, obèini, tergovcu

in tako nikdar nima upanja, da boče »krat sam svoj. Alj še k temu nerodovitna leta ali vojskni časi nastopijo, tako ne ostane mu drugega kakor beraška palica. Zató je tam gotov penez nevidjeno čudo. To naj si mislimo od slépa:

»Koj si bédan nezna priorati,

Nit si jadan vidi prikopati.«

Tak človek siromak med siromaci je naj révniši med révnimi. Grošič — to mu je že velik denar, in dvajsetica — to mu je ideal blagostanja, to je uživotvorena sladka nada, najkrasniši sanj njegovega življenja. Tak siromak je bil Mirkov stric. Javorove gosli so ble njegovo posestvo, in torba njegovo imetje. Nekaj razterganih cunj je mu pokrivalo slabo telo, in še te so že razpadale. Tréba mu je bilo obléke. Tréba je za njo dvajsetic našteti, pa odkod? Tega čuda Mirkov stric še poznal ni. Če si je kak krajcar priigrál, si je moral svoje opanke podšiti dati. Dvajsetica mu je bila toraj znamnje bogastva. Ko je pel o bogatem caru Dušanu, in o srebru ponositega Gasana, tedaj so se mu dvajsetice samo v pameti blisketale. Samo jedna dvajsetica, si misli siromak, pa eto nove obléke. Dokler tako premišljuje, čuti čedalje bolj mraz vétra, ki mu slabo tēlo do serca probija, da se že komej na slabih nogah zderžati zamore. Tedaj se domisli, ali ne bi ono malo slanine, ki so mu jo poslušatelji podarili, na tērgu v dvajsetice zamēniti mogel? —

V kratkem je sbral Mirkov stric kajsi slanine. Poda se hitro na pot do mésta s fantičem, ki mu ga je brat za vodnika dal, da bi tam slanino prodal. Kakor dēte se je že radoval dvajsetice, ki će jo za slanino potegnuti. Na potu ga sreča jeden Krajišnik; ko konec njegovega potovanja dozve, mu reče, da mu ni tréba s tolikim trudem tako daleč potovati; zakaj on sam će od njega slanino kupiti, peneze mu pa proti zimi, ko bo mu obléke tréba, predati. Slépec je s tim zadovoljen. — Polētni dnevi so minuli, sonce počne padati in njegovi žarki so čedalje bolj odstopljevali mrazu jesenskemu. Starec se podá k dolžniku. Te se začne na vso moč izgovarjati in izpričevati. Žetva, pravi, je bila slaba in od drugot si ni mogel ne krajcarja pridobiti; na slēdnje obljudi starcu, da će mu prihodnjo zimo dolg gotovo izplačati. Starec dobro védoč, kako revno je stanje siromašnega Krajišnika in da to ni malenkost, dvajsetico steči, privolji tudi na te obrok. — Siromaku je vreme neznosno brēme, prepočasi mu zahaja, komej dočaka, da se lēto s lētom zmēni; zakaj sladki up ga navdaja, da mu bo novo lēto zdravil doneslo ranam, ki mu je jih minulo vsekalo. Tako dojde dolžniku tudi drugi obrok. Komaj je dočakal časa, da spet svojega dolžnika obiše; pa te odlaga spet do druge zime. Starec, če je ravno minulo zimo veliko mraza prestal, privolji tudi v te obrok, znajoč, da jedna dvajsetica ni šala, on hoče počakati na to »neapolsko sumo.« — Zima pride, obrok preide — in tudi sedaj ni nič. Dolžnik se izgovarja s smertjo žene, po kterej je vse svoje imetje zgubil. Tako preide spet jesen za jesenjo, mraz za mrazom — in dvajsetice vendar še ni moč dobiti. Po nekoliko lētih je zaslišal Mirkov stric, da se njegov dolžnik s bogato devojkjo ženi. On ga spet obiše. Vendar te zapre vrata pred njim, ga zmerja starega bedaka, da mu tolko časa zavolj jedne nečimerne dvajsetice pokoja ne da. Kdo da si pomisli žalost starca? Odide začas, vendar toliko sumo de-

narjev on ne more pozabiti. On sledi svojega dolžnika, kakor sledi grêšnika sënca preganjajočega grêha, on ga prosi, ga roti: podaj mi dvajsetico, plačaj, kar si dolžen, jes ne pustim od tebe, dokler mi dolga ne izplatiš." Dolžnik se mu samo posmêhuje. Pride dan svatbe. Źenin hoče stopiti v cerkev na vênčanje, vendar starec ga pred vratami zagradi: »Plačaj, kar si, dolžen« mu reče, »prej te pred oltar ne pustim.« Vendar on se mu izmakne in bode vênčan. Kader iz cerkve pridejo, ga starec spet začne moliti in zaklinjati; vendar on ga zasmêhljivo na stran potisne. V obupu se privleče sircmak, kjer se je njegov dolžnik u vsej obilnosti razveseloval. Po mnogem veselju, ki je do gluhe polnoči terpele, se spravi Źenin, da svojo Źenico iz očetovske v svojo hišo pripelje. V te čas spet popraša slêpec: »čej je Franjo?« »Pojišči ga,« je bil odgovor opitih gostov. Slêpec jame poslušati in po jispi tavati, kakor bi katalin (slêpo miš lovil). Ko se namêri na dolžnika, ga zagradi za roko, ter upervši v nja zatvorene oči, reče: »sedaj te imam; ne pustim te, dokler mi dolga ne izplačaš; Źeno imaš bogato, svi izgovori so toraj prazni.« Krajišnik se mu posmêhuje in ga »starim norcem« pita. »Franjo! ne zasmêhuj me, plačaj, kar si dolžen — sicer te na mah vstrelim.« — Strêli, ako me zadeneš, tedaj gotovo dvajsetico dobiš.«

Pri teh besêdah vskipi starcu scer mirna duša, on zagradi dolžnika s lêvico za roko, s desnico pa mu pritisne samokrêš na persa, in gorjê, Krajišnik se zgrudi mertev na tla. Vmorivec je bil zasačen in k stotniku pripeljan, kteri ga v tamnico pošle. Tam so sodili tega človeka, ki je bil po paragrafih kaznovavnega prava v jednaki red stavljen s drugim ubojstvom in kakor tak na vešale obsojen.

Ta dogodba vzeta iz vsakdanjega življenja, odpira široko polje k premiševanju nad duhom sedajnega prava. — Mertvo slovo mertvega prava je obsodilo tega človeka na smert. — ski.

Marija noj gerlica.

Rastê zalo drevčice,
V senci ziblje zibka se,
V zibiki sam Jezus je.

Mati božja ziblje ga,
Ziblje ljub' ga Jezusa,
Ljub' ga sinâ božjega

V vej'co vsede gerlca se,
Peva lêpe pêsmitice,
Peva Boga sinu je.

»Pevaj, pevaj gerlica,
Ziblji ljub' ga sinčeka,
Ziblji ljub' ga Jezusa.«

Gerlca peva Jezusu,
Gerlca ziblje zibiku,
Mati plênice pere mu.

Mati božja! gerlca spi,
Sinček v zibelji budi,
Jezus še naspal se ni.

»Zbudi, zbudi gerlca se,
Pevaj sinku pesnice,
Ljubček moj je truden še.«

Mat' odide, spirat gre,
Gerlca ziblje pevaje;
Groza! zibka zverne se.

Mater groza spreleti,
Plašna k zibelci zleti:
»Oj nesrečna žival ti!

Vzdigne božja mat'rokó
Zaviže gerlco za uhó,
Da se proga vidla bo.

In na vratu nosi še,
Gerlca vsaka znaminje
Od Marijine roké.

Lovre Havbic.

Slovenske narodne pripovedke.

2.

Kervava dolina.

Pred dvema létoma pri svojem stricu bivši, sim semtertje popotovaje marsiktere dozdej svétu neznane kraje pustega Krasa vidil, ki hranijo v sebi prav imenitne zgodovinske spominke iz minulih časov. Pridem enega dne se šetaje do sterme, sterne doline, ki se na dnu s raznim drevjem obraščena ob kraju gole pečine proti visocemu hribu vzdiguje. Sama sterma stezda pelje v strašno globino. Kmet ondi stoječ mi pové sledečo prigodbo. Ko so v letu 1814 francoski vojšaki iz Krajnskega bežali, se od avstrijskih armad pojeni v majhene trune razkropijo, kterim je naša narodna bramba vedno za petami sledela. Oddelek francozke armade blizu 1800 mož se loči od družih, ter skoz Notrajnsko proti morju beži. Pogumni Graničarji pa so jih neprenehoma podili, tako da se vsi Francozi izstradani in trudni v imenovano dolinico na počitek podajo. Cesariskim vdan kmet to zapazi, in urno Graničarjem zakotek razodene. Hra'ri Hervati obsedejo globino Ravno se Francozi zarano dalej vzdignuti hočejo, kar začnejo horvaške puške pokati in kmalo so bli vsi Francozi premagani, da se je prelita kri scurkoma po dolinici točila. Odsihdob pravijo dolini »kervava dolina« in potoku, ki tam izvira »kervavi potok« Čertobicki.

3.

Posip Dobrača.

V starem času so se po čelej spodujej zilskej dolini lépa polja, vesela sela razprostirala. Rodovitna zemlja je tamošnjim prebivavcem brez velicega truda in znoja vsega potrčbnega obilno podelila. Oni so bli naj-srečnejši vsih okolic, bogati in štinani na daleko in široko. Pa v sreči človek rad pozabi Boga in svojih dolžnosti. Tudi prebivavci zilske doline niso več porajtali, odkod njih presrečno življenje izvira. Hudobije in pregréhe so se čedalje bolj med njimi razprostirale. Dolgo prizanaša božja milost slépemu razuzdanemu ljudstvu; vendar božja pravica ni mogla več gledati njih krivic in pregréh. V svetem serdu zaukaže angelju hudobno ljudstvo pokončati. S plamtečim mečem v desnici, mahne

angelj po Dobraču od jutra do zapada, in južni del skalovite planine se pogrezne v strašnem gromu v cveteče poljane, da pogerne ljudopolna sela, stanovališča bezbožnih krivičnikov. Polovica doline je posuta, Zia v svojem teku zajezena. Kar skalovje ni zasulo, poplahne jezero zajezjenih valov. Hudobneži so pokončani, kaznovani. Še je ostala polovica doline. In sopet mahne angelj s mečem po gori, ki od južne strani dolino objema, na Stermec. Vendar te se ne podere. Zakaj sedem stebrov ga je podpiralo. Ti stebri so bli svetniki cerkve, ki se „pri sedem studencih pravi.“ Tako je bila ta polovica doline pogube oteta. Ljudi viditi, kako strašno kaznuje Bog krivice in pregrehe, se vernejo spet v pobožnosti k svojemu stvarniku, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. — Pri tej priliki naj se še sledeča pripovedstica uversti:

Terdo pod Dobračem stoji na malem hribčku majhena cerkvice s tremi ali štirimi hišicami. Okoli te cerkvice je ravno tedaj, ko se je Dobrač poderl, mlada deklica svoje ovčice pasla. Ko se zemlja strese, vboga pastirčica s ovčicami hitro v odprto cerkvice zbeži. Verže se pred materjo božjo na kolena in zaupljivo zdihne k božji porodnici za otetbo. Nu glej čudeža! Vsred podertije in razvalin ostane cerkvice ohranjena pogube in deklica s svojo čredo vred strašne smerti rešena. Podoba na steni cerkvice izrisana spričuje še čudo, ki se je tu dogodilo. Tudi se pravi da so stopinje deklice in ovčic še dan današnji v kamnatem tlaku (podu) viditi.

Majciger.

Kratko številoslovje.

(Dalje.)

Pošteva dvajsetek i. t. d. do stotek.

Poštevati dvajsetke, t. j. dvojne desetke bodemo lahko učili, ako otroke vadimo, da najprej poštevajo dvojke, in potle poštevke po desetbart vzamejo. Tako bodo našli, koliko je dvakrat po dvajsti, 3×20 , 4×20 10×20 . Ravno tako se napeljujejo v poštevi višjih števil, kako 11×20 19×20 , in še dalje, ako se hoče. To vendar ni tako važno in potrebno, kakor to, da se učijo dvajseterino to je: dvajsti kosov, ako je cena v krajcarjih dana, na dvajsetice in tote na rajniše vreči. Jih bodemo raj vadili kupovati 20 kosov po 1, 2, 3 59 kr. in dobili pravilo, da dvajseterina vedno toliko dvajsetic velja, kolikor krajcarjev damo za jeden kos. n. p. 1 pinta (firtel) mleka, ola, kisa, vina itd. velja 1, 2, 3 59 krajcarjev, po čem pride orna (20 pint)? — odgo or bode: 1, 2, 3 toliko dvajsetic kolikor krajcarjev velja jedna pinta. Dvajsetice se naj veržejo na rajniše, kar skerbne vadbe potrebuje; težko pa ni, ako se le nekoliko časa po versti postopa. Ko bodo otroci znali zadače v krajcarjih rešiti, se jim dajo tudi cene po rajniših in krajcarjih, in se vadijo najti poprej snesek rajnišev in potem krajcarjev; n. p. laket sukna velja 4 fl. 44 kr. po čem jih pride 20 l.? odgov. 20 krat po 4 fl. in

44 dvajseti; 20 krat po 4 fl. snese 80 fl. 30 dvajseti da 10 fl. 14 dvajseti pa 4 fl. 40 kr. vkup 94 fl. 40 kr. Od dvajsti napred se razkolejo vsa števila po vajenem načinu v dvajsetke in enojke, dvojke . . . do dvajset in devet. 24 kosov, to je: dve dvanajsterini se tudi lahko zrajtate, ako se vzame toliko čveternatih šestic, n. p. palica trakov velja 17 kr. po čem pride 24 palic? odgov. 17 čveternatih šestic; 17 šestic je 1 fl. 7 šestic, štirikrat toliko bo 4 fl. in 28 šestic, kar snese 6 fl. 48 kr. — Dobro bode, ako otroke vadimo odtod vsako zadačo po mnogih potih rešiti. Včasih se razkole poštevina, včasih poštevca, kar se primérneje kaže; toda morajo to otroci sami prevdariti in spoznati, kar se v predloženi zadači bolje priméri, da se ložeje reši.

Poštevno čisla 29 bomo, ako je cena v krajcarjih dana, lahko odpravili, če namesto 29 kr. vzamemo toliko polrajnišev, manj toliko krajcarjev, kolikor jeden kos velja; tudi pri poštevi čisel 28 in 27 se more isti način upotrebiti, ako pri 28 odštejemo toliko dvojač, kolikor krajcarjev za kos damo, n. p. 1 knjiga velja 50 kr. počem jih pride 28? odgov. 50 polrajnišev manj 50 dvojač; 50 polrajn. je 25 fl. 50 dvojač = 1 fl. 40 kr. odštejmo od 25 fl. narprej 1 fl. nam ostane 24 fl. od teh še 40 kr. bo sneslo = 23 fl. 20 kr. naj se opeti zadača in snesek. — Tridesetko bomo poštevati kakor dvajsetko; zadačo v krajcarjih bomo pa rešili, ako namesto trideset krajcarjev vzamemo vkupno ime polrajniš; in tako bo trideseterina (30 kosov) veljala toliko polrajnišev, kolikor krajcarjev jeden kos velja. Nektere zadače bodo to razjasnile. Kos platna ima 30 vatlov (laktov), mesec ima 30 dni; kdor laketa plača po krajcarji, da za kos 1 polrajniš; in kolikor krajcarjev laketa, toliko polrajnišev velja kos. Plačajmo laketa po 17 kr. bo kos veljal 17 polrajnišev i. t. d. Kdor na dan zasluži 1 kr. — dobi na mesec 30 kr. t. j. 1 polrajniš; ako taj na dan dobi 2, 3, 4 . . . 59 kr. bo imel na mesec 2, 3, 4 . . . 59 to je toliko polrajnišev.

Števila od 30 — 40 bomo razklali kakor proprejše od 20 — 30 n. p. 31 u polrajniše in krajcarje, 32 u polrajniše in dvojače, 33 u polrajniše in trojače, 34 u polrajniše in reparaže i. t. d. Namesto štirideset krajcarjev vzamemo ukupno ime ena dvojnata dvajsetica; in tako bo se dalo pravilo: da 40 kosov toliko dvojnatih dvajsetic velja, kolikor jeden kos krajcarjev, n. p. pinta ola velja 8 kr. koliko velja vedro (40 pint? odgovor 8 dvojnatih dvajsetic, 8 dvajsetic da 2 fl. 40, in po dvoje 5 fl. 20 kr. —

Števila 37, 38, 39 se dajo, ako je cena v krajcarjih dana, tudi po dvojnatih dvajseticah manj, pri 37 toliko trojač, pri 38 toliko dvojač, pri 39 toliko krajcarjev, poštevati. —

Pedeset se razloži u toliko polrajnišev, in toliko dvajsetic, kolikor jeden kos velja; n. p. libra (funt) velja 14 kr. počem pride pol centa? — odgovor 14 polraja. kar snese 7 fl. in 14 dvajsetic to je 4 fl. 40, ukup = 11 fl. 40 kr. —

Se napreduje s sledečimi števili po naznamovanem načinu do 57, 58, 59, in 60, kjer se more ukupno ime rajniš porabiti, tode pri 57 se odšteje toliko trojač, pri 58 k toliko dvojač, pri 59 toliko krajcarjev, kolikor jeden kos velja. 60 snopov se pravi kopa ali nasad; (orehev, jabuk i. d. r. grejo štiri na kopo). Ako snop velja 1, 2, 3 . . . 59 krajcarjev, bo kopa (60) veljala toliko rajnišev; n. p. jedna knjiga velja 16 kr. jih bo 60 veljalo 16 fl.

Od 60 naprej se poštevata po rajniših, in kar je čres, se združita v druga ukupna imena, kakor v enote, dvojčice, trojčice, reparje i. t. d. n. p. Nekdo kupi 80 ovec, in jih plača po 4 fl. in 20 kr. koliko bode moral dati za vse? odgov. osemredbart po štiri, to je 320 fl. potem še 20 fl. in 20 dvajsetic; poslednje snesejo 6 fl. 40, tako ukup 346 fl. 40 kr. —

Dobro je znati, urno poštevati stotino (cent). Vadili bomo otroke v tej pošteviti takole: ako 1 £ (libra) velja jeden krajcar, po čem pride stotina (cent)? odgovor: bode po 100 krajcarjev. Napeljujmo učence spoznovati, da 100 kr. da 1 fl. in jedno dvojnato dvajsetico; in lahko nam bo jih voditi, da najdajo pravilo: Stotina velja toliko rajnišev, in toliko dvojnatih dvajsetic, kolikor krajcarjev velja funt (libra) n. p. funt mesa je po 11 kr. po čem bo cent? odgovor: 11 fl. in 11 dvojnatih dvajsetic; 11 dvajsetic je 3 fl. 40 kr., kar po dvoje snese 7 fl. 20 kr., torej ukup 18 fl. 20 kr. Dalje, kakor do sto, ni treba gnati poštevati brez števil. — Vsako višje število se zrajta po naznačenem načinu. Ako vemo, koliko velja stotina, bomo, kar je več, tudi lahko najšli. — Velike važnosti se nekterim učiteljem zdi, naglo snesek za celo leto najti, ako dnuo vedó. To ni ne tolike koristi, ne tolike važnosti; in lahko se pozabi, da kdor na dan 1 kr. pridela, na leto 6 fl. in torej kolikor krajcarjev na dan, tolikokrat po 6 fl. na leto dobi. — Ložeje bo to otrokom najti, ako rajtajo pred po mescih, in to veržejo na leto, n. p. na dan 14 kr. koliko pride na leto? odgovor: na dan 14 kr. snese na mesec 14 polrajnišev, ali 7 fl. in na leto 10 krat po 7, in 2 krat po 7, kar da 84 fl. — namesto da bi rekli: na dan po krajcarju pride na leto po 6 fl. in po 14 kr. — torej 10 krat po 6 = 60 fl. in 4 krat po 6 = 24 fl. ukup 84 fl. —

Še enkrat, pred ko počtevati sklenem, morem učitelje opomenuti, da pravila otrokom ne smejo se dati, temoč da jih morajo sami naložiti (iznajti). Zatorej moramo vsako počtevati s enojko začeti, in v sledčih številih tako dolgo postopati, dokler da se učenci pravila ne zavedó, in pri vsaki zadaci, koje urao rešiti ne morejo, se na enojko zavernejo, to je, se prašajo: koliko bi toliko in toliko kosov, pračev, liber, pint, mernikov i. t. d. veljalo, ako se jeden kos, prač i. t. d. po krajcarju plača? Praša se n. p. po čem pride stotina ako se libra po 13 kr. plača? Otroci naj pomislijo, po čem bi bila stotina, ako bi se libra po 1 krajcarju prodala — in kmalo se bodo pravila spomnuli. Ko se je počtevata tako dognala, po tem naj se dajo učencem zadace vsakoterega števila med 1 — 100, in naj se učenci vadijo, jih po mnogoterih potih rešiti. Tako vedeni otroci se bodo počtevanke brez vse muke in težave prijeli, in jo, alj se je zavedo, alj ne, povsodi dobro rabiti znali. Ako jo jim učitelj hoče po številkah še globkeje v glavo ulisniti, naj se je posluži, pa Bog vari, da bi — kakor je navadno, počtevata s številsko počtevanke začel.

Razštevata.

Pervo polleto v prvem razredu smo že učili otroke razštevati, pa smo ostali v prvi meji, med 1 — 10, in nismo presegli desetke. Zadače v tej ograji se bodo morale večkrat o tem, ko v drugih premem-

bah števil napredujemo, predlagati, da se delivna števila, in njih imena ne pozabijo.

Ne more se na tanjko razsoditi, kada mora učitelj poštevo dognati, in kada razštevo začeti — vendar se ne motimo, ako poslednjo prihranimo za tretje šolsko leto. (Dalje sledi.)

Književnost.

* Učenik krasnopistva u Terstu, gosp. Janez Levce, je na svitlo izdal slovenske predpise pod naslovom: „Slovenski lepopisni izgledi.“ Visoko c. k. ministerstvo za uk je te lepopisne izgledе skoz in skoz pohvalilo in jih s razpisom 3. novembra 1849 št. 7534 za vse slovenske šole lepo priporočilo. Zavalj našega čudnega in žalostnega knjigoteržtva tudi teh predpisov, kakor mnogo drugih koristnih knjig, ni bilo dobiti tukaj u Celovcu.

Naš za ljudske šole neutrudljivi in preskerbni šolski svetovavec, gosp. Rudmaš, so tudi to rēč poravnali. Oskerbeli so, da se Levcevi lepopisni izgledi tudi u Celovcu dobe. Na prodaj jih ima Janez Leon; vsaki predpisni listič velja 3 kr. šajn. Opomenemo gg. učitelje in šolske prijatele po našej Slovenii, si te lepopisne izgledе omisliti!

U Celovcu pri Sigmundu se tudi dobe predpisi latinsko—in cirilskoslavenski, ktere je spisal in na svēto izdal Matia Majar. Veljajo 20 kr. sr.; ti predpisi so važni zavaljo predgovora, kteri učiteljem kratko in lepo razumljivo pokaže, kako imajo pisavne stvari u šoli razlagati. Ukoslovne knjige slovenske še nimamo; zato je te predgovor vsim učiteljem, če ne neobhodno potreben, saj gotovo močno koristen! —

* Slavni Vuk Štef. Karadžić je sbral i izdal 6000 serbskih prislovic. So že menda celo razprodane; tukaj jih ni več dobiti. Njegova učena in bistroumna hčer je pa 1000 naj lepših in naj bolj narodskih prislovic na nemški jezik prestavila in jih tudi, kjer je trēba bilo, razložila in razsvētila. Skoraj bodo na svēto prišle. Ludw. Avg. Frankel pravi u svojih: „Guslah:“ to bode „ein willkommenes Geschenk für die deutsche Literatur.“ —

* Začasni gimn. učitelj, gosp. Jernej Francel spisuje neko knjižico za slovenske šole: „Nazorničtvo“ (ogledavno naučevanje, Anschauungsunterricht). Naj dalje u dveh mēscih bode gosp. Francel to svoje dēlo dogotovil. Slišimo, da bi ga že bil davno dokončal, ako bi se ga bil upal izdati. Bodi pozdravljena za naše novo osnovane šole neobhodno potrebna knjiga; našim šolam je dosada najbolj menjkalo nazorničtvo alj ogledavno naučevanje. Naše vis. ministerstvo gleda to zboljšati, gleda vis. šolski nauk na nazorničtvo zidati. Slava mu: s tim nastane za naše šole nova — boljša doba! —

Z m e s .

* Jz Prešova (Eperies) se piše: »Hočem povedati od naših šol, posebno o tem, kako se je zastran slovenščine u jih ravnalo. U našej Prešovskej katolj. šoli so naši učenci lepo napredovali. Naši visokovredni gg. Francižkanarji so skoz in skoz prave slovanske duše. Poime-nice si je g. Jož. Kiral močno prizadeval, svojo mladino u česko-slovenščini naj lepše poučiti. Kar Košicke (Kaschau) šole zadene in posebno to, koliko učencov se je za slovenski uk oglasilo, je prav veselo slišati. — Rusinom se je tam prednašal verozakon (kersanski nauk) u ruskem jeziku. Naš presviti škof gosp. Gaganec, dobro spoznavši, kako je ta reč imenitna, je sam prišel k skušnjam, akoravno so bile ceste zavolj velike povodnje razderte. Mladina je imela veselje nad tim, da so njeni škof s svojim dohodom neočakano jo počestili; svit. škof so se nasprot sopet radovali, da je mladina tako lepo znala in napredovala. Očevdino je bilo, kak velik razloček je, ako se mladini nekaj u materskem jeziku prednaša, in med tim, ako se mu kej u ptujih, nerazumnih floskulah do ust pha.« Nov dokaz, kako neumno in gréšno ravnajo tisti, ki u slovenske šole po sili vgaliti hočejo ptuj, slovenskej mladini nezastopljiv jezik: večna škoda za zlati čas in za modre glavice. —

* »Voss. Zeitung« prinese iz gornega Slezkega u Pruskem kraljestvu sledeče novosti: »Ljudstvo u tisućih in tisućih (tavžentah) iz daljnih krajov k misijam jezuitov hiti in želi slišati besede sv. evangelia u polskem jeziku. Kardinal in knezoškof Vratislavski (Breslau), presvit. gospod Diepenbrok, prav ljubeznivo in milo gleda in skerbi za polski narod u svojej škofii: kolikor more pomnožuje polske duhovnike in učenike na polskih farah. K temu cilu in koncu je u seminarjih vpeljal polski jezik, ki je bil poprej čisto zanemaren. Tudi se prej u Vratislavskej škofii nikolj niso obhajali prazniki sv. polskih patronov; sada je pa kardinal zapovēdal, da bi se prihodnjič stavili u cerkevne pratike (kalendre). Tako je tudi že proglasil sveto Branislavo za Slezko patronko in zapovēdel, nje god vsako leto 7. septembra najslavnije obhajovati. Visoko je to ljudstvo razveselilo; ono veselo zaupa, da bo prišel zlati čas njegovega novorojenja. Zde se, da bi se imela spolniti besēda fajmoštra in dekana Talara iz Gleivice, ki je pred nekterimi leti zamerl. Njemu je bilo namreč od vlade naloženo povedati, na ktero vižo bi se zamoglo gornosilezsko ljudstvo ponēmčiti. On je povedal, kakor je najbolj znal in vēdel, na koncu pa vendar pristavil lete besede: »Ljudstvo gornosilezsko je bilo pod avstrijansko vlado, pa vendar je ostalo polsko; bilo pod gospodarstvom Čehov, pa vendar ni jenjalo biti polsko, ravno tako stoji sedaj pod prusko vlado, pa ono je polsko in ostane le polsko.«

Ja! so nēke meje, kterih nobena sila prestopiti nemore.

* Ministerski načert za uravnavo ginnazij zaukaže, da mora vsaki ginnazium na koncu vsakega šolskega leta neki propis alj program izdati. Ti popisi so beli svēt zagledali i nam donesli mnogo inenitnih člankov. Kdor jih pročita, bode se naučil mnogo lepih reči; bode pa

tudi spoznal, na katerih gimnazijskih učeh gospodi učitelji slavjanskega serca. U Jindrihom Gradcu (Neuhaus) na Českem je gimnazijski propis na svitlo prišel skoz i skoz u českem jeziku. U Jičini (Jičin) so gg. učitelji izdali utraquistički propis to je nekteri članki so pisani u českem, nekteri u nēmškem jeziku. Gimnazium u Kralovem Gradcu (Königgrätz) je štel med učenci 285 Čehov in 43 Nemcov; vendar je tamošnji propis le samo u nēmškem jeziku tiskan. — Kako so se pri tih propisih obnašale latinske šole po našej Slovenii? Koliko Nemcov štejejo latinske šole u Ljublani in Celju? U katerem jeziku je bil izdan tamošnji propis? Alj je res med učenci latinskih šol u Gorici, Mariboru, Terstu, Paznu (Mitterburg) in Celovcu tako malo Slovincov, da je mogoče jih celo pregledati? Ni nič lepšega in zlahtnejšega od pravičnosti in ljubezni do svojih bratov! —

* Zagrebački katolički list piše u poslednjem broju: „Buduc radostne vesti nikad prerano nestižu, a tim su povoljnije čim redje—oznanimoz za danas samo u kratko, da je prišel u Zagreb odpis visoke vlade, kojim se naredjuje, da se vse župe (farc) razdēle u tri razrede s 400,500 i 600 rajn. sr. lētne platje. Duhovnomu stolu naloži se, da ovo razredjenje učini. Za temelj razmēravanja sadanjih župničkih dohodkov odločen je popis lēta 1802. Koj župnik što više iz posebne kakove zaklade posēduje, zaderžati će to i u buduće. — Ista ministerska odluka ustanovljuje platju duhovnih pomoćnikov na 200 rajn. sr., iz kojih će ovi 100 rajn. sr. platjati župnikom za stan, hranu i dvorbu.

Med i pelin.

* Iz Št. Jakopa, 1. septembra. Včerajin dans je bil prav vesel dan za celo našo farno; imeli smo namreč našega preljubljenega knezoškofa Adalberta Lydmansky-ga v našej srēdi, ki so se včera j ob šestih zvečer birmovat pripeljali. Skorej čēla fara se je sbrala in čakala njih dohoda. Povsod so bili prav po slovensko sprejeti. Na več krajih so jim bili tudi častni oboki postavljeni, posebno v našej in bližnej podgorjanskej fari. Kar nas pa naj bolj veseli, je to, da so povsod vsi napisi slovenski bili postavljeni: Srečno došli! — Slava! — Bog Vas sprimi! itd. Zlahtno znamenje vlastenskega življa. Posebno čest in hvalo pa naša fara zasluži, ki je svojemu milemu knezu tudi sledečo, na svilo natisnjeno in krasno vezano pēsmico, izročila:

Srečno došel, knez premili,

Gost visoki, slava Ti!

Staro, mlado, čēla fara

Se raduje, veseli.

Zvonov petje, ljudstva klici,

Tromb glasovi Te časte,

Vse pozdravlja Te veselo,

Vsako bije Ti serce.

Dan za dnevom se poteka,

Mine spet, kar čas rodi,

Le ljubezen, zvestost naša

Vse viharje preživlji.

To darovi so Slovencev,
Serca njih so jim oltar;
Sprejmi, knez! jih milostljivo,
Blagoslovi nas na dár!!

Naj ohrani Bog prêmili
Nam pastirja zlahtnega,
Naj Te spremlja, naj Te vodi
Tje do groba poznega.

Dans o pol štíreh popoldne so nas med pokanjem movžarjev, zvo-
nenjem in godenjem spet zapustili. Sréčno popotovali!! —

* Iz Celja se u „Novice“ tole piše: „Novice nam pridno donášajo iz mnogih krajev vesele naznanila, kako nadepolna šolska mladina v slovenskim jeziku lepo napreduje; le iz slovenskega Štajarskega in oso-
bito iz Celja, njegovega središa, nauš še ni nihče kaj razglasil, kako je o tem letošnje šolsko leto iztêklo, razun pohvale gosp. nadzornika naših ljudskih šol, ktere se mi scer dotakniti ne prederzamo, ako ravno je naša navada, vselej moza bolj po delih, kakor po besedah soditi. Ali se morebiti Celjske ljudske šole, od kterih samih hočemo danes go-
voriti, sramujejo dogodbe o nauku slovenskiga jezika občinstvu nazna-
niti? Mislim, da ne. V glavni Celjski šoli z dekliško šolo vred je bilo v drugi polovici preteklega šolskega leta 760 učencov in učenk, od kterih jih je 141 na ponavljajočo šolo rokodelskih učencov, 191 na slo-
vensko nedeljsko šolo, in 3 — rêci troje — učencov na učiteljsko pri-
pravnico spadlo, — ostali pa so bili učenci spodnje umetijske (re-
alne), 3 razredov normalne in pa dekliške šole. V priferi s številam poprejšnih let, moramo s žalostjo rêci, se število učencov po-
manjšuje, česar je zmiraj veči dragina in pa zmiraj veči nadloga kmetov vzrok. Med navadnimi šolskimi nauki zapazimo z veseljem tudi nauk slovenskiga jezika in vajo navadnih pisem v slovenskem jeziku v spodnji umetijski, in v 2. in 3. razredu ljudske šole, keršanski nauk v obeh jezicih, v začetnih razredih ljudske šole pa branje in pisanje v sloven-
skem jeziku kot predpisani — čeravno le nektère ure o tednu. Čeravno malo, se vunder s to mervico učencam prilóžnost da, po lastni prid-
nosti se po tem bolje v slovenskem jeziku izobraziti in v starejih letih se naj spomniti, da je tudi slovenska slovnica na svetu! Primerimo pa to, da se saj nekaj za materni jezik v naših šolah zgodi, s tem, kar se drugod godi, na priliko, v Mariboru, Ptujem, Radgoni, Slovenjim Gradcu, in morebiti tudi v Ljubljani, kjer enake postave veljajo, in je potreba enako očitna — moramo rêci, da se je pri nas prav veliko storilo. Zato pa naj bo tudi hvala in zahvala tebi, višja duhovšina! zlasti Vam distriktimu ogledu šol, prečastitimu g. opatu, ki neutrudljivo, če ravno natihama, skerbite za napredek in omiko domačiga jezika, — hvala Vam, g. vodja ljudskih šol, kterimu zraven dobrega serca, s kterim svoje naloge lepo doversujete, tudi krepko vodstvo učencikov že-
limo, — in hvala Vam, g. katehet, ki ste nar veči pomočnik vsim tis-
tim, ki ali volje ali glave nimajo, svojimu poklicu zadostiti; ali tudi mlajših učencikov vednje zasluži očitno hvalo, in če bo g. Anton Stranik zemljomerstvo ali kakošen drug nauk po svoji obljudi prihodnje leto slovensko razlagal, — in če neutrudljiva g. Krajuca v svojih delih v slovenšini, in g. F. K. v slovenski pevski družbi ne hojo odjenjali, bo

dozorelo iz njih prizadevanja mnogo veselega šadú v prid naši mili slovenski domovini.“

* 29. avgusta 1851 je „Vidensky Dennik“ iz Ljublane donesel sledeči sostavek:

„Že večkrat sem bil slišal iz ust neprijatelov slovanskega naroda, da je Ljublana nemško mesto. Mislil sem, da bode morebiti to blizo tako, kakor je Praga nemško mesto. Pervi poduk od te reči sem prejel od nkega prijatela, kateri ni bil ravno prijatel slovanski. Te pride u Ljublano in mora do polnoči svoje stanišče iskati, ker nobeden med timi, ktere je srečal, nemško ni zastopil. Ta žalostna vlastna skušnja je mojega prijatela prekerstila in sdaj on proti vsim napadam terdi, da je Ljublana slovansko mesto. Tega se vsakoteri lahko in hitro prepričati zamore, da le nketere ulice prehodi in slovanski govor od nemškega bolje zna razložiti, kakor tista dama Berlinska, ktera je nemško narrečje na Českem imela za jazik česki, kterege bi se lahko bilo naučiti. Ako uradništvo in tak imenovano „Intelligenz“ izuzemeš, je Ljublana mesto skoz in skoz slovansko; pa tudi med tistimi ljudmi, ki se radi za nemške proglasujejo, je slovanski jezic globoko zakoreninjen. Tu prav po resnici velja: naturam expellas furca, tamen usque recurret. Dve žlahtne gospodični, ki ste s menoj iz Lažkih kopal (Tüffer) šle, ste nekako posmehovaje od slovanščine govorile, in niste le trohice ne na znanje dale, po katerem bi bil jaz dvomiti mogel, da bi Nemkinji ne bile. Obernem se tedaj od nju, začnem se pridno pogovarjati, — poslušam — pa kakor bi tri potoček je tekel med seboj skrivni govor iz ust naših krasotinek — slovanski. — Drugi den gledam zjutraj iz okna; tu vidim nekoliko gospodičen iti iz cerkve — po oblačilu in obnašenju so stana mestjanskega — šepetajo slovanski tako, da se jim rudeča lica tresejo in ne najo se motili s tim, ko se jim pomigne, da jih plujic posluša. To lepo dokaže, da se je mlajši rod slovanščine že bolj poprijel, kakor obstorele dame, ktere se slovanščine le tedaj poslužijo, kedar na tihem u lepej prijaznosti bližnega obirajo. Zvečer sem sedel u družtvu dveh gospodov, ki sta mi pravila, da se pri porotah vse po nemško obravnuje in da se le samo prašanja in odgovori prestavljajo, ako ravno sodniki, porotniki, priče in obtoženci slovensko razumnijo. Čudil sem se slišati to napako s tim ogovarjati:“ da slovenski jazik še ni dosti izobražen, da bi se sodnijska obravnava u njem pred se vzeti mogla.“ Tudi sta gospoda terdila, da slovanski kmēt večkrat prosi, da bi mu uradnije dopise in rabsodbe dajali u nemškem jeziku; zakaj „to mu potle učitelj na slovensko prestavi, — slovensko pa, ki iz uradnij pride, nobena duša zavoljo novih besed in neizobraženega jazika ne zastopi.“ Prederznuil sem se tima gospodoma reči, da bi se temu lahko pomagalo, ko bi se uradni spisi koj obnam od začetka tako slovensko pisali, kakor jih potem učitelj prestavlja; dalej sem pristavil, da tak jazik nemore biti tako sirov in neizobražen, u kteri se najo nemški spisi tako prestavljati, da jih ljudi zastopijo. Mislil sem si, da more sirovost in neizobraženost kje drugod ležati, ne pri jaziku. Pri tej priložnosti se je tudi mnogo kvasalo od tega, da je slovanski zakonik nerazumljiv, da ljudstvo slovanski preklad menj zastopi, kakor nemški original. Tako praznih in puhlih besed je žalibog pogosto slišati, pa ne samo tu, temuč iz vsih kotov našega cesarstva, pa povsod in vsigdar iz ust tacih ljudi, kateri drugim očitajo narodni fanatizem, med tim so

pa ravno oni naj hujši prenapetneži. Da bode se pa vedel govor tih dveh gospodov prav soditi, naj bode opomenjeno, da eden med njima čisto nič slovenski ne zna, ako ravno je sodnik u zemlji slovenskej, uni pa — lékar — da se je še le pozdej slovensko naučil: oba pa, kar sama obstojita, nista prijatela jazika slovenskega.“

* Alj bedim alj senjam, — alj bi se smejal alj jokal od veselja? Kaj je to, kar u rokah deržim ter čitam i čitam? Slovenska perjoha je, slovenski katalog, u katerem je napredovanje šolske mladosti popisano. Le mala je perjoha, le pol pole debela; pa vendar me serčno veseli, ker je perva, ki jo vidim, ki je živa priča, da slovenski duh po Slovenii živo klije, da za šole slovenske vstaja lépsa zora. Ta perjoha ni iz kakega mesta naše Slovenije; o tega človek ne pričakuj! od naših mest težko kaj zberaš in slišiš. Pa nič ni nobene škode, saj ni nič tako veselega. Od kod je taj ova slovenska perjoha? Iz Hrenovcah u Postojnskej dehantii u Kranjskej Slovenii. Kakor tiskana perjoha priča, je bilo u tej šoli vsih skupej 112 učencov in učenk. Med timi so u gornjem razredu darila sprejeli 3 fanti in odna deklica, u spodnjem razredu pa tri deklice. U začetku mesca Avgusta se je u Hrenovcah šolska skušnja tako slovesno in slavno obhajula, kakor dosedaj še nikoli. Otroci so tako dobro odgovarjali, se tako lepo obnašali in na koncu tako mično zapeli, da so poslušavcom solze veselja po licih igrale. Poslušavcov je pa bilo toliko, da je u šoli prostora zmanjkalo in so nekteri persileni bli, per oknih poslušati. Slava in hvala od ljubezni do mladine gorečemu mlademu katehetu! Slava in hvala nentrudljivemu mlademu učitelju! Blagor in sreča pa tudi Hrenovcam, ki svojo ljubo mladino tako lepo izučili in izobražili: dobra šola — dobri ljudi! —

* Iz vsih stran naše Slovenije so šli žalostni glasi in pritožbe po časopisih čez to, da so uradniki, ki dobro slovenski znajo, na Némškem službe dobili, Němci pa na Slovenskem. Dokazovati, kakšna nepostavna in škodljiva napaka je to, gotovo ni tréba: vsakemu, ki ima oči da vidi, u oči bije. Hvala Bogu! vidimo, da se sedaj drugače ravna. U vsih oznanilih, da je kaka služba na Slovenskem prazna, je tudi brati, da mora listi, ki hoče službo dobiti, popolnoma slovenski znati. Se še tudi vidijo take oznanila, u kterih čitaš: „Sprachkenntnisse“, „krainerische“ alj pa „windische Sprache“; alj to našej réci nič ne škoduje in zraven pa še očitno pokaže in priča, pri kterih oblastnijah in gospodih ne veje Slovencem in „slovenskemu“ jeziku prijateljski duh. To se pa samo od sebe zastopi, da bi nam Slovencem nič ne bilo pomagano s tim, ako bi to samo u časniku na papirju stalo in bi se pri podeljenju službe na slovenski jezik alj clo nič ne gledalo a j pa ako bi se služba takemu podelila, ki je mnogo let scer na Slovenskem služil, alj pa si svedočbo prikupil in priblinul pa vendar slovenske besedice ni se naučil. Vidimo, da se sedaj drugače godi: u Velkovcu, dolinej Kapli, Belaku, Terbižu itd. so se u najnovjejšej dobi Slovenci za uradnike postavili. Tudi to zamoremo oznanili, da so se mladi in postavoljubni uradniki slovenske slovnice poprijeli. Več kot 20 uradnikov se samo u Celovcu slovensko uči, — prihodnje leto jih bode še več. Taka je tudi drugod po mestih in po deželi. Tako slišimo iz Belaka (Villach), da so se tri sodnijski uradniki slovensko učiti začeli. Veselo in hvalevredno je to, — posebno ker je med timi trem sam svetovavec deželne sodnije gosp: Fresacher. Gotovo bode tak lép izgled tudi druge mikal in zbudil. Ja! gospodi

trudniki le poskusite; bodete vidili, kako lahko in hitro bote slovensko znali, — bodete vidili, kako lahko se bode vam godilo, in kako radi bodo vas Slovenci imeli! —

* Iz Koróškega dve vesle novice zastran slovenskih ljudskih šol oznanili zamoremo. U Gospej sveti (Maria Saal) je služba šolskega učitelja prazna. Kakor se iz oznanila vidi, bode občina iz občinske denarnice vsako leto 160 rajn. sr. novemu učitelju plačevala. Ako se še drugi dohodki te službe zarajtajo, more se ta služba med najboljše šteli. U oznanilu očitno stoji, da mora novi učitelj slovensko znati; občina sama je tako izrekla in gosp. dekan so to tudi u Celovskih novinah oznanili. Pa vendar slišimo, da se mislijo tudi terdi Nemci za to službo oglasiti. Da so Nemci dro u stanu in tako prederzni, se kej takega podstopiti, bi ne bilo nič kej tako novega; alj to bi pa bilo kej novega, ko bi gospodi ne bili mož-beseda, in sicer take besede, ki so jo pred ošim svetom izgovorili. — Druga veselica je tale: U srednjih Trušnjah (Mitteltrixen) pri Velkovcu se bode o vsih svetih tega leta nova sola odperla. Gosp. Jožef Nagele, posestnik gorajih Trušenj da k tej reči lépo njivo, lep vert s sadjem i drevjem vred in še potrebno pohištvo na 10 lét, in vse to iz gole ljubezni do ljudske omike in sreče. Občina se je zavezala prihodnjemu učitelju 200 rajn. sr. iz občinske denarnice dajati. Kmaló se bode na občinske stroške vse potrebno pripravilo s tím, da se bode to, kar ima patron priložiti, poznej zarajtalo. Lepa hvala in velika slava gosp. Nagele in celej občini, pa tudi čest slavn. Velkovskej okrajnej glavarii in gosp. dehantu, ki sta se tako hitro in tako gorečo dobre reči poprijela in jo k cilju dopeljala. Po tem taj sliši ta služba med najboljše; nadamo se, da bode hvalevrédna občina tudi učitelja dobila, kteri bode nje čest, veselje in sreča! Slovenci posnemajte te lep izgled svojih slovenskih bratov! —

S m é š n i c e.

* U jednom družtvu biaše govor, kakova smert je naj ložeja i naj ugodnija. Bedačić neki na to reče: Ja mislim, da smerznuti je najugodnije; zakaj človek sedi, zaspi, i kada se probudi, vidi da je mertov.

* U nekoga visokega i suhoga človeka zadel se je na ulici jeden ružno pijan človek. — Oho! zakriči suhi, meni se zdě, da ste vi danas malo preveć pili; — meni se pa zdě, odgovori pijani, da ste vi danas premalo jedli.

* Za ime božje! izdahne neka udovica na mertvišču, nemojte merlića toga zraven mojega muža zakopati. — Zašto ne? Ovaj človek je u kozah umerl, moj muž jih pa nikada nije imel, siromak bude jih našel.

Na znanje!

Některi p. n. gg. naročniki še svoje naročnine za drugo polletje 1851 niso plačali; „Slov: Běelo“ so pa vendar prejimali in obderžali. Prosimo naročnino saj do 1. oktobra t. l. nam franko poslati; zakaj pri vsjej dobrej volji nismo u stanu, „slov. Běelo“ dalej zastoj pošiljati.

Uredn.